

Nr 10 A.

Godkänd av första kammaren den 26 mars 1927.

Godkänd av andra kammaren den 26 mars 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1927—1928 under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 10 samt memorial nr 16.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o Uti den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1927—1928 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att

dels från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

dels från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorsbefattningen i departementet;

dels godkänna följande ordinarie stater för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 104,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
	Förslagsanslag kronor 126,100.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 10,700;
dels ock, vid bifall härtill, minska det ordinarie förslagsanslaget till handelsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, såsom nämnts, bland annat, att den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda, i lönegraden B 22 placerade registratorsbefattningen skulle överflyttas å övergångsstat och att i dess ställe skulle å departementets stat upptagas en dylik befattning i lönegraden B 15.

Under titeln »För flera huvudtitlar gemensamma frågor», punkt 1, har chefen för finansdepartementet i samband med lämnad redogörelse för det fortsatta besparingsarbetet inom statsförvaltningen upptagit frågan om ändrad löneställning för registratorerna i samtliga de departement, å vilkas stater dylika tjänster finnas uppförda. Det har syntes riksdagen lämpligt att, då riksdagen nu avlåter sin första skrivelse angående något av nämnda departement, angiva sin principiella ställning till berörda fråga.

Riksdagen vill då till en början framhålla, att riksdagen av den i ämnet lämnade utredningen kommit till den uppfattningen, att med hänsyn till beskaffenheten av de göromål, som huvudsakligen påvåla registratorerna i statsdepartementen, dessa befattningshavare äro placerade i en lönegrad, som torde få anses väl hög i förhållande till den löneställning, som tillkommer andra befattningshavare med jämförelsevis ensartade arbetsuppgifter. I likhet med chefen för finansdepartementet anser riksdagen så lunda, att, även om det vid en nedsättning av kompetensfordringarna för befattningarna kan befinnas nödigt att å annan tjänsteman inom vederbörande departement överflytta vissa göromål, som nu åligga registratorerna, göromålen i det stora hela äro av den art, att de utan olägenhet böra kunna anförtros åt lägre kvalificerad och alltså billigare arbetskraft än nu är fallet.

Vad beträffar den lönegrad, vartill registratorerna hädanefter böra hänföras, har Eders Kungl. Maj:t funnit en placering i lönegraden B 15 vara tillfyllest. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i sitt i ärendet avgivna utlåtande däremot ansett, att befattningshavarna i fråga borde hänföras till lönegraden B 17. Yrkande härom har ock motionsvis framställts inom riksdagen. Riksdagen har efter övervägande funnit sig böra ansluta sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså ansett sig icke kunna bifalla det motionsvis väckta yrkandet.

Vidkommande slutligen, vad nu berörda fråga angår, de av chefen för finansdepartementet förordade övergångsordningarna i fråga om registratorstjänsterna i de departement, där dessa tjänster äro besatta med ordinarie innehavare, har förslaget härutinnan icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under hänvisning till det sålunda anförda och då vad Eders Kungl. Maj:t

under förevarande punkt i övrigt föreslagit icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag

dels från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptagit en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

dels från och med samma tidpunkt till övergångsstat överfört nuvarande registratorsbefattningen i departementet;

dels godkänt följande ordinarie stater för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag* ..... kronor 104,300

Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *för-*

slagsanslag ..... » 21,800

Förslagsanslag kronor 126,100.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 10,700;

dels ock minskat det ordinarie förslagsanslaget till *handelsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli*, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.

2:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

3:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 4) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 56,100 kronor.

4:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 6,048 kronor.

5:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen *dels* i stället för det å riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till

inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, 31,500 kronor, uppfört ett ordinarie förslagsanslag till »*Statens elektriska inspektion*» med nämnda belopp,

dels ock beslutat, att uti den till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen hörande tjänsteförteckningen må under tionde huvudtiteln, med uteslutande av vad nu beträffande förenämnda inspektion är infört, införas följande:

Verk och befattningar

Avlöning och
lönegrad enligt
löneplanen

Statens elektriska inspektion.

Statsinspektör över elektriska starkströmsanläggningar ..... B 27.

6:o Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 12,096 kronor.

7:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 204,750 kronor.

Riksdagen, som icke velat motsätta sig de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningarna av vissa i förevarande anslag ingående anslagsposter och i övrigt icke haft något att erinra mot anslagets beräkning, har alltså till *anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 204,750 kronor.

8:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att, med godkännande av ny stat för navigationsskolorna i riket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 168,500 kronor, med 2,500 kronor, till 171,000 kronor.

Då det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget till stat för navigationsskolorna icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen, med godkännande av stat för navigationsskolorna i riket av den lydelse, bilaga A vid denna skrivelse utvisar, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höjt det ordinarie anslaget till *navigationsskolorna*, nu 168,500 kronor, med 2,500 kronor till 171,000 kronor.

9:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att *dels* från och med den 1 juli 1927 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
329 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
36 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » å gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

dels godkänna av chefen för handelsdepartementet förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, till avlöningsstat för lots- och fyrstaten ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927;

dels ock vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu 5,784,065 kronor, med 185,430 kronor till 5,969,495 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts under förvarande punkt i skilda hänseenden framlagda förslag, får alltså anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1927 bestämt antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
329 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
36 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

dels godkänt av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, till avlöningsstat för lots- och fyrstaten ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927;

dels ock höjt det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrrinrättningen, nu 5,784,065 kronor, med 185,430 kronor till 5,969,495 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att
dels till säkerhetsanstalter för sjöfarten å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 316,800 kronor,

dels medgiva, att av det överskott å sammanlagt 125,317 kronor 99 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under tiden från och med år 1914 till och med budgetåret 1925—1926 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må för anordnande av dylika säkerhetsanstalter, i enlighet med vad av departementschefen förordats, tagas i anspråk ett belopp av 100,000 kronor,

dels ock medgiva, att av nyssnämnda överskott må till täckande av å en dylik anslagspost uppkommen brist tagas i anspråk ett belopp av 4,991 kronor 55 öre.

Vid den granskning, riksdagen ägnat de av Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt framställda anslagskraven, vilka så gott som samtliga avse tillvaratagande av för sjöfarten och lotsväsendet betydelsefulla önskemål, har riksdagen funnit sig böra anvisa medel för de olika ändamålen. Då riksdagen ej heller haft något att erinra emot de äskade anslagsbeloppen samt sättet för deras bestridande, har riksdagen sålunda funnit sig böra utan ändring bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra reservationsanslag av 316,800 kronor,

dels medgivit, att av det överskott å sammanlagt 125,317 kronor 99 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under tiden från och med år 1914 till och med budgetåret 1925—1926 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må för anordnande av dylika säkerhetsanstalter, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, tagas i anspråk ett belopp av 100,000 kronor,

dels ock medgivit, att av nyssnämnda överskott må till täckande av å en dylik anslagspost uppkommen brist tagas i anspråk ett belopp av 4,991 kronor 55 öre.

11:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 12) har riksdagen

dels från och med den 1 juli 1927 bestämt antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 30
19 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24

Befattning	Lönegrad
5 byråingenjörer	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
3 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 eldare och maskinist	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

dels godkänt följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 502,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	» 72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	» 3,200
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	» 6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 31,440

Reservationsanslag kronor 935,700;

dels ock höjt det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet, nu 928,700 kronor, med 7,000 kronor till 935,700 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

12:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 14) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels till bestridande av kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- med flera register för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor,

dels ock medgivit, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

13:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen

dels godkänt följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	41,500
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200

Reservationsanslag kronor 118,700;

dels ock minskat det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av *försäkringsinspektionens verksamhet*, nu 122,200 kronor, med 3,500 kronor till 118,700 kronor,

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17)

att, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 297,000 kronor, med 1,000 kronor till 298,000 kronor,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Såsom den i statsrådsprotokollet lämnade sammanställningen över provningsanstaltens inkomster och utgifter samt tillskott av statsmedel utvisar, har statsverket hittills för anstalten fått vidkännas kostnader till betydande belopp. Med tillfredsställelse konstaterar riksdagen emellertid, att statens tillskott under senast förflutna budgetåren nedgått. Riksdagen vill dock erinra, att 1919 års riksdag i sin skrivelse nr 7 A (punkt 25) rörande den samma år genomförda omorganisationen av anstalten — därvid anstalten ombildades till statsinstitution — framhöll, att det måste anses önskligt, att, sedan statsverket ställt nya lokaler och annan för nationell drift lämpad utrustning till anstaltens förfogande, dennas verksamhet så bedres, att anstalten kunde bära sina egna utgifter.

Med beaktande av önskvärdheten av att statens tillskott för anstaltens verksamhet, så långt möjligt är, begränsas och under framhållande, att den organisation, anstalten vid ombildandet till statsinstitution erhöi, vore så väl tilltagen, att densamma borde kunna, utan att påfordra utökningar, tåla en viss utsvällning av anstaltens arbetsmängd, har nu departementschefen motsatt sig styrelsens för provningsanstalten framställning om höjning av anslagsposterna till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och till tillfälliga biträden m. m.

Med erkännande åt departementschefens besparingssträvanden och utan att förbise, att en alltför kraftig beskäring av utgifterna kan leda till en ännu större nedgång av inkomsterna, vill riksdagen emellertid uttala, att det synes riksdagen med fog kunna sättas i fråga, huruvida icke, utan att anstaltens uppgifter åsidosättas, en begränsning av den ordinarie personalen bör kunna vidtagas och att i stället tillfälliga arbetskrafter anlitas. Denna fråga synes emellertid icke kunna upptagas till slutgiltigt avgörande utan ingående utredning. Riksdagen förutsätter, att frågan snarast möjligt underställes 1926 års besparingssakkunnigas prövning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och då riksdagen icke haft något att erinra emot den nu föreslagna ökningen av anslaget till anstalten, vilken ökning är beroende av enligt gällande avlöningsreglemente stadgade avlöningsförhöjningar för viss personal, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med godkännande av det av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade förslaget till stat för *statens provningsanstalt*, att tillämpas från och med den 1 juli 1927 höjt det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 297,000 kronor, med 1,000 kronor till 298,000 kronor,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att för iståndsättande, i enlighet med vad av departementschefen förordats, av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor.

Riksdagens vederbörande utskott har vid besök å provningsanstalten funnit de av departementschefen under förevarande punkt föreslagna arbetena vara av beskaffenhet att böra komma till utförande. Då riksdagen ej heller haft något att erinra emot de beräknade kostnaderna, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för *iståndsättande*, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor.

16:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) har riksdagen såsom *bidrag för inrättande av ett brandtekniskt laboratorium vid statens provningsanstalt* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

Handel och sjöfart.

17:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under förutsättning att verksamheten vid *handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1927—1928 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor,

att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1927 och återstående hälften under förra halvåret 1928 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1927—1928.

18:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen till *exportstipendier*, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

19:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd under år 1927 till *auktoriserade handelskamrar i riket*, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 24,000 kronor.

20:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen såsom understöd för år 1927, på sätt av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, till *svenska handelskamrar i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 55,000 kronor.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1927 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Eders Kungl. Maj:t

förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor,

med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1927 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att med hänsyn till det arbete, exportföreningen alltjämt nedlägger på befordrandet av vår varuavsättning i utlandet, föreningen jämväl för år 1927 bör komma i åtnjutande av statsunderstöd.

Beträffande frågan om sättet för beredande av de för statsbidraget erforderliga medlen vill riksdagen uttala, att riksdagen, lika litet som vid behandlingen av det för år 1926 föreslagna anslaget, funnit skäl till en förhöjning av det å riksstaten utgående bidraget.

För åtnjutande av statsbidraget torde liknande villkor böra stadgas som de, vilka under det sistförflutna året varit gällande.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1927 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Eders Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor,

med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1927 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

22:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 25) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1928 för en *internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 800 kronor.

23:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 till *ersättning åt sjömanshusen* anvisat ett extra anslag av 162,000 kronor, för beredande under år 1927 åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att till läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med de av chefen för handelsdepartementet angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Riksdagen, som jämväl ansett, att en reduktion av nu utgående anslagsbelopp bör kunna vidtagas, har emellertid, med hänsyn till den ringa belastningen å anslaget under det sistförflutna budgetåret, funnit anslaget böra kunna sättas något lägre än Eders Kungl. Maj:t ifrågasatt.

Riksdagen har bestämt anslaget till 35,000 kronor och får alltså anmäla, att riksdagen till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1927—1928 anvisat till arvode med 2,000 kronor åt envar av *två dispaschörsassistenter*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett extra anslag av 4,000 kronor.

26:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 29) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för år 1927 belöpande delen av kostnaderna för uppehållande av *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

27:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att för utförande, i enlighet med vad av departementschefen förordats, av ändringsarbeten å statens isbrytarfartyg å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 38,700 kronor.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen i likhet med departementschefen icke kunnat undgå att finna beklagligt, att så kort tid efter det fartyget tagits i bruk för sitt ändamål ändringsarbeten av så pass omfattande beskaffenhet som de nu föreslagna visat sig vara nödvändiga. Då emellertid riksdagen kommit till den övertygelsen, att utförandet av arbetena i fråga icke lämpligen kan underlätas eller uppskjutas, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för utförande, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, av *ändringsarbeten å statens isbrytarfartyg* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 38,700 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

29:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) har riksdagen i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagit

dels det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till *manufakturernas befrämjande* med 4,000 kronor.

dels ock de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* med 15,000 kronor.

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* med 5,400 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien* med 7,100 kronor,

och reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, med 7,500 kronor.

30:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 8,000 kronor.

31:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1927 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att till arvoden åt torvingenjörer m. m. i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet förordats, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 31,900 kronor.

Det sammanlagda anslagsbeloppet till torvstaten utgör för innevarande budgetår likaledes 31,900 kronor, fördelat på följande tre anslagsposter: en å 26,400 kronor för avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer samt för beredande av rese- och traktamentspenningar åt dem, en å

1,500 kronor till skrivhjälp åt förste torvingenjören och en å 4,000 kronor för beredande av ålderstillägg åt ifrågavarande befattningshavare.

För vinnande av enklare uppställning av riksstaten hava de tre olika för torvstaten nu avsedda anslagsbeloppen ansetts lämpligen böra sammanföras i ett gemensamt anslag, förslagsvis benämnt arvoden åt torvingenjörer m. m. Riksdagen har bemärkt, att motsvarande förfaringssätt tillämpats beträffande ett betydande antal anslag i den för innevarande års riksdag framlagda statsverkspropositionen. Utan att vilja bestrida att i ett eller annat fall skäl kunna tala för en sådan åtgärd, anser riksdagen likväl att ur kontrollsynpunkt och med hänsyn till möjligheten att kunna direkt ur budgetredovisningen avläsa resultatet av de för de olika ändamålen avsedda medlens disposition så stora betänkligheter möta mot ett i större utsträckning tillämpat sammanförande av anslag, att riksdagen måste rent principiellt motsätta sig en sådan åtgärd, allt för så vitt icke i något enstaka fall vägande praktiska skäl tala för en motsatt anordning och samtidigt de förut påpekade betänkligheterna ej äga tillämplighet. I nu föreliggande fall anser sig riksdagen kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen får emellertid uttala den förväntan, att Eders Kungl. Maj:t icke underlåter att årligen i statsverkspropositionen lämna redogörelse för anslagets disposition för de med detsamma avsedda ändamål.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *arvoden åt torvingenjörer m. m.*, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 31,900 kronor.

33:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under de av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 tillstyrka villkor såsom bidrag till *Sveriges hantverksorganisations verksamhet* under år 1927 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor.

34:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen

dels medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt de av Eders Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverkmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1927—1928,

dels ock till *befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 10,375 kronor.

35:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 35,000 kronor.

36:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 41) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för verkställande av *undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade*, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Ingenjörsvetenskapsakademien.

37:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av *flygtekniska undersökningar* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Riksdagen har för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av *flygtekniska undersökningar* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor.

Diverse.

39:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg*, nu 2,000 kronor, med 3,000 kronor till 5,000 kronor.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar*, nu 50,000 kronor, med 5,000 kronor till 45,000 kronor.

41:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 47) angående anslag till *tryckningskostnader* anmäler riksdagen senare i särskild skrivelse sitt beslut.

42:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen minskat det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 30,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

43:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Riksdagen har i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppfört samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 26 mars 1927.

Med undersåtlig vördnad.

Billaga A.

Stat för navigations-skolorna i riket.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Arvoden	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1 föreståndare	3,050	1,950	—	—	5,000
3 »	9,150	5,850	—	—	15,000
1 »	2,850	1,650	—	—	4,500
1 lärare vid navigationsavdelningen	2,150	1,050	300	—	3,500
9 » »	19,350	9,450	2,700	—	31,500
1 » »	2,150	1,050	—	—	3,200
2 » »	4,300	2,100	—	—	6,400
1 » » maskinistavdelningen	2,150	1,050	300	—	3,500
3 » »	6,450	3,150	900	—	10,500
1 » »	2,150	1,050	—	—	3,200
Arvoden till extra lärare i sjökaptensklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 36)	—	—	—	—	5,400
Arvoden till extra lärare i sjökaptens- och styrmansklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 104)	—	—	—	—	12,480
Arvode till 1 extra lärare i skepparklass	—	—	—	1,200	1,200
Arvoden till extra lärare i skepparklasser, beräknade å 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 24)	—	—	—	—	960
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 135)	—	—	—	—	20,250
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 140)	—	—	—	—	16,800
Arvoden till 3 extra lärare i 3:e maskinistklasser	—	—	—	1,200	3,600
Arvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära, beräknade å 7 kronor 50 öre för varje timmes undervisningsskyldighet (7:50 × 530)	—	—	—	—	3,975
Till böckers, undervisningsmateriells och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	9,850
1 examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasser	—	—	—	1,200	1,200
Till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. enligt överstyrelsens bestämmande	—	—	—	—	7,975
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	1,010
Summa kronor	—	—	—	—	171,000

Anmärkningar:

1:o. För föreståndare kan avlöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För ordinarie lärare kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring avlöningen höjas varje gång med likaledes 500 kronor. Av varje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspenningarna.

2:o. Beträffande föreståndares och lärares rätt till åtnjutande av de i staten uppförda avlöningsförmåner gäller vad därom särskilt finnes stadgat.

3:o. Föreståndare åtnjuter fri bostad, som upplåtes av den stad, där skolan är belägen.